

# מכתבי הרבנים

שנכתבו בשנים האחרונות

תשע"ז - תשע"ט

בנידון החמור ובאיסור הנורא

## של תקרובת ע"ז

## המצויה בפאות

פורסם ע"י מכון הישכם אוהבים - לעדכוניים ולקבלת מידע רב בנידון - חייגו לקו המידע 074-796-23-28  
וכן ניתן להשיג את הספר רב המכר "הישכם אוהבים" ב-10 שקל בלבד בקו המידע הנ"ל שלוחה 1  
לתרומות להמשך פעילות המכון חפש בנדירים פלוס "מכון הישכם אוהבים", או צור קשר בטל' 0504137174  
ניתן גם לקבל חומר רב בפניה למייל המכון 838832@gmail.com

# תקרובת עבודה זרה בפאות

מאחר ששאלת תקרובת עבודה זרה בפאות עומדת שוב על הפרק, ורבו בו הפרטים הן בהלכה והן במציאות, ערכנו סיכום של עיקרי הנידונים לתועלת הלומדים, דעות המתירים ודעות האוסרים, בכדי להעמיד הדברים על יקמם

## הצעת הסוגיא

- דבר הנעשה בו מעשה עבודה כעין פנים [כעין זביחה או זריקה], אפילו אם החפץ אינו כעין פנים, עצם מעשה העבודה אוסרת את החפץ, גם בלי מעשה נתניה או הקרבה.

כל פעולה שיש בה מעשה חיתוך נחשב "כעין זביחה"<sup>א</sup>. להלכה, כל חפץ שדרך עבודתו של ע"ז הוא עם חפץ הזה, אם עשה מעשה כעין זביחה או זריקה עם החפץ, דבר הנוצר על ידי מעשה זה נאסר משום עבודה ע"ז. דין זה שייך גם אם דרך עבודתה באופן רגיל אינו במעשה כעין זביחה. כגון, אם יש ע"ז שעובדים אותה בקשקוש מקל, אף אם **שבר** מקל לפניו נאסרה משום תקרובת עבודה זרה, וכל שכן אם עבודתה בשבירת מקל<sup>ב</sup>.

אסור מדאורייתא להנות מתקרובת עבודה זרה<sup>ג</sup>, ויש אומרים שהוא אף ביהרג ואל יעבור<sup>ד</sup>. מוסכם שאין לאיסור תקרובת עבודה זרה ביטול מדאורייתא<sup>ה</sup>, ולכן אם מכר הגוי תקרובת עבודה זרה עדיין אסורה. הלכה זו קיימת גם בתקרובת שאינה דבר מאכל<sup>ו</sup>.

כדי לעשות חפץ תקרובת ע"ז צריך שתהיה הקרבתה כעין הקרבת פנים<sup>ז</sup> - פירוש: עשה הנעשה במקדש. ויש שני אופנים שתקרובת ע"ז נאסר:

- חפץ שהוא כעין פנים (כלומר שכינאו בו מובא במקדש), כגון בשר, שהובא לפני האליל לשם דורון<sup>ח</sup> או לשם תקרובת<sup>ט</sup>, גם בלי שום מעשה עבודה<sup>י</sup>.

א. הרמב"ם כתב (פ"ז מע"ז ב) שהאיסור נלמד מהפסוק (דברים יג יח) "ולא ידבק בך ממומה מן החיים", וכן מהפסוק (דברים ז כז) "ולא תביא תועבה אל ביתך". הרמב"ן (השגות לסה"מ ל"ת קפ"ז, וכן בפירושו לשמות לד טו) והחינוך (מצוה ק"ג, ולכא"ו כן משמע ע"ז ח) למדו שהאיסור נלמד מהפסוק (שמות לד טו) "פן תכרת ברית לישוב הארץ וזו אחרי אלהיהם וזבחו לאלהיהם וקראו לך ואלת מזבחך", וכל לשון פן היא אזהרה ללא תעשה. וכן נקטו רוב רבותינו הראשונים שאיסור תקרובת ע"ז הוא מדברי תורה (רמב"ם הובא לעיל, רמב"ן הובא לעיל, תוס' ע"ז לב: ג. וב: וחולין ג: ר"ש משאנן זבים פ"ה יא, ריטב"א קידושין נח, ר"ן ע"ז נט; סמ"ג מה, רי"אם קא, ועוד הרבה) וכן הוכיחו באריכות הרבה אחרונים ממנה סוגיות התלמוד (משנה למלך פ"ה מהלכות יסודי התורה, שער המלך אישות א, ספר דברי אמת קונטרס התשיעי סימן ה', בית הלוי א לב, שו"ת טוב טעם ודעת מהדורה ד' ס' ד, חזון איש יו"ד ס' ס' אות כא, ועוד).

ועיין עוד בתוס' בב"ק עב: שנסתפקו בזה, אבל כבר כתבו האחרונים (על שער המלך הנ"ל) שבדברים אינם אלא למ"ד בגמ' ש שלשן אכילה אינו משמע איסורי הנאה, וע"ש, אבל כתב שלהלכה שער ה"ק כ"ל אין צד שהוא דרבנן. ובדעת הרשב"א, ע"ז דבריו בתורת הבית שער ה"א אות א, שמפורש שהוא איסור ודאיתא, דאל כדבריו בקידושין נח, וכבר כתבו האחרונים (ע"ל שדי חמד לכלי הפוסקים י, אות ב') שאם יש סתירה ברשב"א בין חידושי לתורת הבית, נקטינן כדבריו בתורת הבית. וע"ע בחידושי הרעיק"א לחולין י: שמפורש שגם למ"ד שתקרובת ע"ז אינו אסורה אלא מדרבנן עדיין אמרינן ספיקא לחורמא.

ב. ביאור הגר"א יו"ד קנ"ט ס' ד.  
ג. בגמ' איתא על הפסוק "וצימדו לבעל פעור ויזכרו זבחי מתימ", שתקרובת ע"ז הוקשה למת, מה מת אין לו ביטול אף תקרובת ע"ז, שאינו בטילה. בראשונים מובא שדרשה זו דאורייתא, כלומר שאין לה ביטול מן התורה, ע"ל תוס' ע"ז לב: שם ד"ה והייחא, וכן בחולין י: ד"ה תקרובת, ע"ל ג. ד"ה תנהו תוס' הרא"ש סנהדרין נח, ד"ה משמשין.

ד. בגמ' נשנה דין זה של תקרובת ע"ז שאין לה ביטול - באבני מרקוליס שאינם מידי דאכילה, וכן בראשונים ג"כ אמרו דין זה בשופר של תקרובת, ובולבש של תקרובת, וכן במנעל ענין חליצה. וכן נודו כל הראשונים על הנותן של הנזירים אם הם תקרובת ע"ז שאין לה ביטול על אף שאינם מידי דאכילה.

ה. מסקנת הגמ' ע"ז ג. שאבני מרקוליס אינם אסורים משום תקרובת ע"ז משום "ביענא כעין פנים וליכא", ופירש"י "כעין פנים, משום זבחים שבמקדש הוא הדיו תקרובת, כדנתיב וזבח לאלהיהם יחום לבתי לה' לבדו, אלמא זומה כלפעין קרב רב ע"ז, ואבניו אינם עובדים בהם בפנים".

ו. וכן מפורש בשו"ע יו"ד קלט, א: "ותקרובת, כל שכינאו בו קרב על גבי מזבח, כמו כל מיני מאכל, כגון בשר שמינס וסולתו מים ומלח, אם הניחו לפניו לשם תקרובת, נאסר מיד, אבל דבר שאין מקריבין ממנו בפנים, אינו נאסר אלא אי"כ עשה ממנו כעין זביחה או כעין זריקה המשתברת, והוא דרך לעבדה באתו דבר, אף על פי שאין דרך לעבדה באתו כעין זבחה או כעין זריקה".

ז. על ש"ש יבמות ק"ן דף מנעל, ותוס' ע"ז נ: ד"ה כעין, ובאמת משמעות תקרובת ומשמעות דיוקן הם אותו דבר, ובכמה מקומות בתורה שמוזכר מנחה,

אונקלוס תירגם "תוקרבתא", ובתרגום המיוחס ליונתן תירגם "דורון", ע"ל בראשית לב ד, כי טי, ל' ג, וכן מובא מזה שקרבן עולה מכוון "דורון" בכמה מקומות, וע"ל ע"ס סנהדרין סג: "כל הזובח את בנו לעבודת כוכבים אמר לו דורון גדול הקריב לו י"ב וישק לו", ומבואר שגם מה שנזכר לע"ז מכוון דורון.

ח. על פי הגמ' ע"ז לב: בשר שנכנס לפני הע"ז דינו תקרובת ע"ז, וע"ל תוס' ג. ד"ה כעין פנים שהביא כן בשם רש"י, וע"ל הרא"ש פ"ק רבי ישמעאל סוף ס"א א'. ט. החזון איש יו"ד ס"ו נ, וד"ה ואמנם) הקשה איך ייתכן שיהיה תקרובת ע"ז בלי מעשה עבודה ואפי' שזה ניתן לו כמנחה, ות' שחפץ שהוא כעין פנים מספיק אם יש מעשה עבודה כעין זריקה, על אף שאינו זריקה משתברת, ולכן כל הנחה לפני הע"ז היא כמעשה זריקה. הרי שהיה פטור לו שרק עבודה עושה תקרובת ע"ז, ולא להיפוך שכל מנחה היא תקרובת.

י. מפורש בגמ' (חולין יג: לח: וע"ל לב:), שאם שחט בהמה ובמעשה שחיטה עבד על ע"ז, בהמה אסורה משום תקרובת ע"ז, וגם מבלי שיקריב שום חלק, וגם מבלי לכוון להקטיט שום חלק. והסיבה היא כמו שכתב רש"י (ע"ז לב:) "וכי שחטה עבד לעבודה זרה שחטתה זרה שחטתה זרה ונאסרה, דשחיטתה היא תקרובתה". ומצינו בגמ' (סנהדרין סב:) "שהגמ' דרש שם שחטתה זרה ונאסרה, דשחיטתה היא תקרובתה".

אבות היינו זבח כו', ותולדות היינו שבירת מקל, זאת אומרת ששבירת מקל היא תולדה דשחיטה. ומצינו שגם שבירת מקל עצם מעשה השבירה אוסרת את המקל משום תקרובת ע"ז, כמפורש בגמ' (ע"ז נא.) "עבודה זרה שעובדין אותה במקל, שבר מקל בפניה, חייב, ונאסרת". לא מצינו שום תנאי בתקרובת ע"ז שצריך להיות דבר שהע"ז חפץ בעצם הדבר, אלא מספיק שעצם המעשה נעשה במצוות הע"ז. וכן מובא בגמ' (ע"ז נ:), וע"ל במאירי, והר"ן על הרי"ף, שגם צואה לחה וגם מי רגלים שנוקד וניסך לפני ע"ז דינאם תקרובת ע"ז, ולדעת רש"י שם הגמ' מייירי בכל ע"ז שבעולם, הרי שעושה זריקה בלאווד עושה תקרובת, גם אם הדבר הוא בעצם זילזול לע"ז. וכן מובא ברש"י (ע"ז ג.) ד"ה (מנין), וכן האריך באבן האהל (פ"ה ה"ד מהלכות ע"ז).

עוד מצינו שייך נסך שהוא תקרובת ע"ז (ע"ז כט:), אסורה במעשה שכשון לבד גם בלי מעשה נתניה, ע"ל רש"י גיטין נב: ד"ה מנסך, וכן בחולין מה. ד"ה שניש, תוס' בגיטין שם, ובפסקי הרא"ש ע"ז פ"ד הלכה יג, ואב"ד ע"ד ע, וריטב"א ע"ז עב: ד"ה תרגומה.

עוד ראה לזה הוא מהנרות שנהגו הנוצרים להדליק לכבוד אלילים, שהאריכו כל הראשונים לדון בהם, ורובם ככולם (ומקצתם אף אסרו אותם משום תקרובת ע"ז) כתבו שבאמת הם ראויים להיות תקרובת ע"ז אלא שחור התנאי של כעין פנים, הרי אילו היה במעשה ההדלקה מעשה שום מעשה ע"ז, הרי אסור, על אף שאין כאן שום נתניה.

יא. לשון הר"ח ע"ז ד"ה שבו "השבירה היא מעשה עבודה **כגון חתיכה**", וכע"ז כתב במאירי שם ח"ס י"ב: "**וכל חתיכה תולדת זביחה**".

יב. הראשונים פירושו שהסיבה שאם עבודתה רק בקשקוש מקל אזי גם בשבירת מקל אסורה, כיון שהמקל ע"ז או שעבודתה במקל היא כמנחה על גמ' אחרת, ובשחיטת בהמה חייבין בכל ע"ז שבעולם על אף אם אין דרוכ בכך.

## ביור המציאות<sup>17</sup>

במדנית והודו עובדים הגוים אלילים כמו שעבדו בימי האבות<sup>17</sup>, והם אדוקים מאוד בעבודתם. יש אלפי בתי עבודה זרה עם עשרות ומאות אלילים שונים, והם עובדים מעשה ידיהם, עצים ואבנים, פשוטו כמשמעו.

בהודו יש בית ע"ז גדול מאוד, שמגיעים לשם מיליוני אנשים כל שנה<sup>18</sup>, שם ממתינים המבקרים שעות רבות בכדי להכנס לפני האליל לשניות ספורות, והם קוראים לזה "דרשן". לפני "דרשן" זה עם הפסל, קרוב למחציתם מגלחים את כל שער ראשם לכבוד האליל<sup>19</sup>, והרבה מהם מקריבים (ג"כ לפני ה"דרשן") כל מיני קרבנות [כמו קוקוס, ועוד דברים]. קרבנות אלו לא נעשים לפני הפסל הגדול עצמו, ואף לא בבנין שבו נמצא הפסל, כי אם במתחם הכללי השייך לבית הע"ז.

מעשה הגילוח נעשה בבנין נפרד, סמוך ונראה לבנין שבו נמצא הפסל, ואף בבנין זה יש גם פסל גדול שניתן לראותו בכל הבנין, מלבד הרבה תמונות של אליל זה התלויים על הקיר<sup>20</sup>. בשעת הגילוח חוזרים המתגלחים פעם אחר פעם על שם אלילים בפיהם או במחשבתם, וגם הספרים מזכירים את השם של האליל לפני תחילת משמרים. מעשה הגילוח נעשה על ידם כאשר הם מלובשים בבגדי הלבנים, כמו הכמרים, והם נחשבים מכת "נאי-בראמיין", שמשמעותו כומר בדרגה מתחת לדרגה עליונה.

**17.** כל הביורוי הם ע"פ נתונים בבורים מאוד, שביורנו דרך האתר אינטרנט של בית הע"ז, וגם דיברנו עם השליחים שהיו שם, וגם ראינו סרטים של השליחים אשר בו אפשר לאשר שדבריהם נכונים.

**18.** ועי' בדברי הראב"ן [עבודה זרה סימן רצ"א] שכתב שעל אף שיש כולל שגוים בזמן הזה מנהג אבותיהם בידיהם, זה לא נאמר על הגוים שעדיין אדוקים הן בעבודתן כמו הגוים בין. ופשוטו שמהו הדיון כאן. אמנם בלאו הכי כלל זה מעולם לא נאמר שהגוים אינם כוללים לעשות תקרבות ע"ז, אלא נאמר רק לענין סתם יינם ושכירת בתים, עי' חזון איש (יו"ד סי"ב, כ"ג), ובשו"ת נודע ביהודה (יו"ד תניינא סי' סח).

**19.** ע"פ מסמך רשמי מבית הע"ז, בשנת 2017 למניינם, ביקרו שמה 27 מיליון אנשים, ויותר מ-12 מיליון מהם עשו גילוח. יש שמה כ-700 ספרים שעובדים שם, והרבה מהם עובדים שם ימים יבועיים כזו הוא אלהם.

**20.** אבל ראוי לציון שהם רגילים לקבל בעת צרה או בעת שמחה, שהם יגלחו את שערים בבית הע"ז. ואחד מהם אמר שלם על הפסל. באתר האינטרנט שלהם כתוב שבולחיה שאי אפשר להגיע להטמפל, מגלחים בבית [לפני הע"ז] שבבית, ולתוך החדר הגדול (להמחשה, להבדיל א"ח" כמו ארון קודש גדול פתוח) שמייוחד לזה שמה. ולזה אין שום הגיון אם כל סיבת הגילוח הוא הסרת הגאוה.

**21.** יש שם בבנין גילוח קומות, ולמטה בקומה הראשית יש שם חדר קטן מאוד פתוח לתוך החדר הגדול (להמחשה, להבדיל א"ח" כמו ארון קודש גדול פתוח) שמייוחד לעבודה, והקומה השניה גם פתוחה לתוך הקומה הראשונה (להבדיל א"ח" כמו מלריה של יורת נשים), ואפשר לראות את החדר עם הפסל. בקומה העליונה, שאינה פתוחה לקומה התחתונה, יש שם בקומה עצמת המנהג גדולה של הפסל (יש תמונות להוכיח שכל הדברים נכונים מעל כל ספק).

לבד מכל זה, יש הרבה מהספרים שהם תולים על הקיר סמוך למקום עבודתם עוד תמונה של הפסל.

כל הפסלים הנזכרים הם במבורים מעל כל ספק, הן ע"פ שלוחי הבתי דינים שהלכו לבדוק בעצמם, וזה מוסכם גם לגירסת המתירים<sup>17</sup>, והן ע"פ מה שכותבים פקידי העבודה זרה [אשר דבריהם נמצאים באתר האינטרנט שלהם, ובעוד מקורות כגון הספרים שהוציאו לאור על דתם]. ראוי להדגיש שאין בזה שום דבר התלוי בהבנה דקה ועדינה, אלא הכל עובדות יבשות, אשר אין בהם ספק.

## העולה מהאמור

כפי שכתבנו, כל פעולה שהיא מעשה עבודת אליל, ויש בו מעשה כעין שחיטה - כל דבר שנוצר על ידי מעשה זו דינו כתקרובת עבודה זרה. ולכן על פי העובדות הנזכרות לעיל יש לדון האם הגילוח הוא מעשה עבודה.

מרון הגרי"ש אלישיב זצוק"ל<sup>18</sup> כתב (קובץ תשובות ח"ג סי' קי"ח), שעל פי העובדות שהו קיבל, אכן מעשה הגילוח הוא מעשה של עבודה, ולכן השער שנוצר על ידו, דינו כתקרובת עבודה זרה.

וזה לשונו:

"אשר טענה הראשונה, לפי דברי הרא"ד [דונר] שליט"א, **עצם התגלחת עבודתה בכך.** וכנראה זה ע"פ מש"כ הרמב"ם בספר המצוות (מצוות לא תעשה ו') וזה לשונו 'ובתנאי שיעבוד דכרחה, כלומר בדבר שדרכה שתייעבד בו וכו' כמו פוער לפעור וזורק אבן למרקוליס ומעביד שערו לכמוש'. וכאן בזמן התגלחת הם מזכירים שם האליל. והמגלחים אמרו לו על אף שעושים בשביל קבלת שכר עבור התגלחת, מכל מקום אמרו הלא גם הם מאלה הטמאים הרואים בזה פולחן לע"ז. ובה"ח הבר פשוט שאומרים בזה סתם עכו"ם לע"ז, עיין חולין י"ג שהרי עצם מטרת המתגלחים היא לע"ז".

**כפי שכבר ביארנו, עיקר הנידון הוא להוכיח שהתגלחת הוא מעשה עבודה, והגרי"ש הוכיח כן מכך שמזכירים**

**17.** זאת ואמרת אותם המתירים שבדקו את הדבר ושלוחו שליח, אבל אלו שמדברים מסבא, ולא טרחו לברר הדבר, לא ראינו צורך לדון לפי ההשערות שעשו.

**18.** ידוע שבשנת תש"ן כתב מרון הגרי"ש זצ"ל תשובה (קובץ תשובות ח"א סי' ע"ז) שבה הוא מתיר את השיעור על פי דברי מומחה אחד, וזה לשונו שם:

"לפי המומחה הנ"ל, אין במעשה התגלחת שום **סרך של עבודת אדוקים לע"ז אלא** הני עובדי אלילים רק מראים במעשה התגלחת עד כמה הם אדוקים בע"ז<sup>18</sup> ושהם מוכנים להשחית ולאבד את היקר להם בגללם. אבל אין שום חלות שם ע"ז על עצם השערות" עכ"ל.

כלומר עיקר הסיבה לתהי הוא משום שאין גילוח מעשה של עבודה, אבל ברבע הגילוח הני מעשה של עבודה, שוב אין מקום לתהי. ומה שאחרי הגילוח חושבים שזה מתנה לע"ז, אין בזה שום מעשה כעין פנים.

ועל אף שכן העידו בשם "מומחה", הגרי"ש בחקמתו הרגיש שהדבר עדיין צריך למציאות... והדבר טעון איפוא ביור גופא דעובדא ארוהו, ועכ"ל.

ומש"כ שם בתחילת התשובה שהשיער היו רק מתנה, הונוהו שם על אף שאין הגילוח מעשה עבודה, אולי עדיין יש לאסור השערות כיון שהם גם נותנים את השיער החתוך כמתנה לבית ע"ז, וכתב על זה שאין כאן שום מעשה כעין פנים ולכן צד לאוסרם.

בניסן תשכ"ח, הרב נחום אליעזר רבינוביץ שליט"א (מח"ס יד פשוטה על הרמב"ם, בשעתו הוא היה רב בטורנטו קנדה) הדפיס מאמר בקובץ "קול תורה" בענין השיער שמוניע ממקדשי הודו, והסיק שהדבר אסור משום תקרובת ע"ז.

אחריי בשנת תשי"ג, הארון רבי משה שטרנברג שליט"א גם כתב תשובה לאסור שערות אלו, בספרו "יד והלכה" (נשוב נדפס בספר תשובות והנהגות ח"ב סי' תי"ד).

ואמנם כשנשאלה שאלה זו לפני מרון הגרי"ש אלישיב זצ"ל בשנת תש"ן, כתב [קובץ תשובות ח"א סי' ע"ז], לחתור על פי המציאות שכתב שמואל בשם איהו מומחה (עני בפנים ביור דעתו), וכתב בסוף התשובה: "אכן כל הדברים טובים והולכים על פי דברי המומחה הנ"ל, וכמוכן שאין בידי לקבוע עד כמה דברי המומחים מתאימים למציאות... והדבר טעון איפוא ביור גופא דעובדא ארוהו, עכ"ל."

המסך שנוצר מהא

שם האליל, וכן מזה שהספרים רואים בגזיתו השערות מעשה פולחן. ועוד הביא סמך לדבר ע"פ מה שמציינו שכבר היה לעולמים מעשה עבודה ע"י גילוח, כמו שכתב הרמב"ם שעבודת כמוש הוא בעבודת שער<sup>7</sup> ומקורו ממכילתא דרשב"י, וכמו שכתב הגרי"ש:

"ביסוד הדבר נאמר דכל שנראה לעינינו שענין זה שייך ונעשה לע"ז, ואנו מוצאים ענין ע"ז זו בעבודתה כמות שהיא היום נזכרת בראשונים בכמה וכמה דוכות, והיינו שזאת היא עבודה מרכזית וחשובה מדור דור אבל הע"ז, ויש להניח שמאז בלל דור שפת דור ההפלה והתנפוד ללשונותם במקומותם והיו עובדי ע"ז, מתחילה ועד היום הזה עובדים לאילים בעבודה זו ובניין זה, הרינו ליכא לפקפק שמה עושים מעשה תגלחת כצורתה אצל מקום התאספות לע"ז שלהם, שלא לשם עבודה לע"ז עכ"ל."

מבואר שלדעת הגרי"ש זצ"ל צריכים לראות מעשה הגוים ע"פ תורתנו הקדושה, ובשיקול הדעת שלנו צריכים לדון אם הוא מוגדר כמעשה עבודה לאו, ואין הדבר תלוי מה הגוים חושבים על מעשם, אם הוא קרבן אם לאו.

### סיבת הגילוח

קיימת מבוכה גדולה בסיבת הגילוח שנוגהים לעשות בבית עבודה זרה הנזכר. יש כאלו שאומרים שכל סיבת הגילוח הוא בכדי לבטל היופי של המתגלח, ולבטאות התבטלות אל האליל ע"י הקרבת והשחתת השערות שהם דבר היותר יקר אל האדם<sup>8</sup>, ואת זה עושים כמעשה הכנה לפני ה"דרשן". ועוד הוסיפו, שבאמת שער בדת שלהם הוא דבר תמא ולא ראוי להביאו לפני האליל<sup>9</sup>.

7. ושמענו מהגרמ"מ קארפ שליט"א שבתשס"ד כשהוא את דברי הרמב"ם הגרי"ש זה עשה אצלו משה גדול. עוד שמענו מכלי ראשון, שהגרי"ש אמר להג"ר פייבל כהן שליט"א (תשס"ב) ש"ה הלשון), שלו ימצא באיזה מקום נידח אנשים שעושים פולחן בזיקת אבנים, בוודאי ידוע לנו שהוא מתולדותיו של מרקוליס וא"צ לזון בעומק ליבם אם כוונתם לשם ע"ז, וכמו כן זה שמצינו מקום בחודו שגלגלים שערות ראשם במקום הע"ז, מכיון שידוע שכבר היתה עבודת ממש בענין זה, יש להניח כדבר פשוט שגם כאן הוא מעשה עבודה.

8. וקדקנו להעתיק הטענה ע"פ המקורות של הגוים המאמינים בה, שהדיגשו שהמעשה הוא בשערות הקרבים, ולא על האדם שנעשה מגולח, וממילא היא עבודה נפרדת בפני עצמה של הקרבת דבר יקר, ולא רק עפולת הכנה בגוף האדם קודם שנכנס ל"חידות" (היינו ה"דרשן"), ודו"ק.

9. העובד היא שיש כמות מהמתגלחים שאכן מביאים שערותיהם לפני, אבל מנהלי הטמפל חושבים שאין צורך בה, כי יש כלי קיבול המיוחד להם בחדר הגילוח. עוד ראוי לציין שאין שום מקור, וכן לא שמעו השליחים מאף אחד, שסיבת הגילוח הוא הסרת דבר הטמא, ובניגוד להפופוסורים, רובם לא מאמינים ששיעור הוא דבר תמא בדת שלהם.

ולעומת זאת השליחים<sup>10</sup> שהיו שם, כולם העידו שהם אומרים בנוסף לטעם הזה התבטלות וכניעה לאליל, שזה גם בגלל שהאליל שלהם אוהב שערות, ורואים במעשה הגילוח כמעשה של הקרבה, וקוראים את זה בלשונות שמשמע מנחה וקרובן [אופערינג, או סאקריפיס].

כתבים המופצים על ידי בית העבודה זרה [פרוספקטים, וכן באתר שלהם], מובא סיפור שהם מאמינים, והוא שהאליל שלהם פעם קיבל מכה בראשו ונוצר לו קרחה, ואליה אחרת ראתה את זה, ונתנה לו את שערות. האליל הכיר לה טובה, הבטיח לה שכל אלו שביאו לגלח בביתו, הוא יקבל את שערותיהם בשבילה, ודברים האלו שמעו השליחים מהרבה עובדים וספרים, וכן שמע אחד מהשליחים מהמכומר הראשי (שמדבר אנגלית).

סיפור זה ידוע להרבה מהמבקרים, אם כי כולם אומרים שהוא עיקר סיבת הגילוח, אבל מכירים את הסיפור. יש לציין, שיש הרבה מקומות אצלם שכותבים את הסיפור, וכן כותבים שהוא קרבן, וכותבים שהוא גם מעשה סמלי של עזיבת הגאווה, והגוים שם לא רואים בזה שום סתירה<sup>11</sup>.

### מה שיש לדון על פי זה

יש שטענו אם מעשה הגילוח הוא רק<sup>12</sup> מעשה בכדי להוריד את הגאווה שלהם, אז יש להתיר את השער, כיון שאין עושים את זה אלא בכדי להיות קרחים, ולכן אין להחשיבו כמעשה עבודה<sup>13</sup>. ועוד טענו, שיש לסמוך על

בחוה"מ פסח שנת תשס"ד, ישבו הבד"ץ עדה"ח לזון בנושא, ובערב ר"ח אירר כתב הג"ר משה שטרנבוך שליט"א עוד תשובה מפורטת לאיסור, ונדפס בתשובות והנהגות (ידי סי רי"ט).

או התחילו שאר בני דינים בישראל לברר הדבר, ונשלח מר אמיר דרומי נ"י מטעם ב"ד של הגרניק שליט"א ב-תחילת חודש אייר, וחזר והעיד לפני הב"ד ביום חמישי ט"ו אייר. ביום ראשון הבא, ל"ג בעומר י"ח אייר, פירסמו הגרי"ש הלוי ואונג זצ"ל ולהבחי"ק הגרי"ק שליט"א מכתב שכתבו לחמירי דבר, וכתבו "ויאז שיש צדדים בהלכה בזה, דעיתנו דעת תורה כיון שהדבר נוגע לפנים עבודה וזה החמור, על כן אין להשתמש בכאלה"ו י"ח חשו"ט שבת הלל ג יפ"ר רמ"ד.

מיד אחריו זה, הגרי"ש אלישיב זצ"ל שלח את הגרא"ד וז"ר שליט"א להודו, וכשחזר והעיד מה שהעיד, פירסם הגרי"ש אפרתי בשם הגרי"ש זצ"ל ביום כ"ב אייר שאין להשתמש בכאלה אלו. על פי עדותו של הגרא"ד דונר, גם בדין עדה"ח פסקו שיש בשיעור זו איסור תקרובת ק"ז.

שוב גילה הגרי"ש אלישיב זצ"ל את עדותו בעוד מכתב שכתב לרבני ארה"ב ב"י סיון תשס"ד, וכן ב"יא סיון כתב תשובה לחמירי ישראל בבלטיק זצ"ל לבאר טעמו ו"י קוביני תשובות ח"י סי קי"ח.

10. בשנת תשס"ד היו שני שלוחים. בהתחלה הלך שמה מר אמיר דרומי ה"י, אחד שמכיר היטב תרבות הודו, וחזר והעיד לפני ב"ד של הגרני"ק שליט"א. עדותו נכתבה בבירור בקובץ אור ישראל גליון לו.

אחריו, הלך שמה הגרא"ד ז"ר שליט"א, אב"ד בלונדון, וחזר והעיד לפני הגרי"ש אלישיב זצ"ל, וגם לפני הבד"ץ עדה"ח.

בשנת תשע"ח, הלך לשם אברך מארה"ב ר' גרשון וועסט נ"י, ועדותו ג"כ נכתבה בבירור, ודבריו תואמים לרוב דברי הרא"ד דונר. אחריו שוב חזר שמה מר אמיר דרומי, הלך וחקר היטב היטב, והקליט והסריט כל דבר ששמע, וחזר והעיד לפני גדולי הרבנים בראשית מן הראב"ד הר"מ הגר"מ שטרנבוך שליט"א. ומכיון שהכל מוסרט, אין צורך לסמוך עליו, אלא אפשר לראות הכל.

יש לציין, שבועד שיש שפקקו על סמכותם של דברים המתורגמים, שני השליחים שהיו שמה בשנת תשע"ח השיגו מתרגם מקצועי במיוחד, מלבד שאחד משפות שמדברים בחודו הינה אנגלית, והרבו לדבר עם אנשים באנגלית, שפה של השליחים מדברים.

11. באתר השייך לבית ע"ז כתבו את הסיפור, ומסיימים שגילוח השער הוא "סמל" (באנגלית "סימבול") של עזיבת הגאווה.

12. ואמנם ברגע שנגיד שהוא מעשה הכנה אבל גם רואים את השיעור קרבן, הוא גם מישום השער הנזכר, נפל טענה זו בבידאי. כיון ששוב אין טעם להגיד שאין מעשה עבודה.

13. כי אמנם להזהר מאוד בטענה זו, כיון שהוא טענה דקה מן הדקה, כי כבר כתבנו שכל מעשה עבודה אפשר לעשות תקרובת ע"ז אם הוא כע"פ, אם כן בזה שהם אומרים שמעשה הגילוח הוא מעשה של כניעה, יש לדון האם זאת

המומחים בשאר מדינות העולם שאומרים שסיבת הגילוח הוא רק משום מעשה הכנעה, כיון שהם מכירים היטב את הדת, ואילו השליחים היו שמה רק לימים בודדים ולא מכירים את השפה שלהם<sup>10</sup>.

אמנם כמו שכתבנו, מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל נקט שעל פי מעשיהם חזינן שהוא דבר חשוב בדתם, זאת אומרת שהלכה היא מעשה עבודה, ומכיון שהוא מעשה עבודה שיש בו מעשה חיתוך כעין פנים, ישארו אסור משום תקרובת עבודה זרה, גם מבלי שיאמרו שאליץ אוהב שערות וכדומה.

ואף אם הגילוח הוא רק מעשה הכנעה, עדיין יש להחשיבו כמעשה עבודה, כי עיקר עבודת עבודה זרה המוזכר בתורה הינו "השתחוואה", ומשמעותו הוא נמי מעשה שהמשתחוה מכניע את עצמו לפני מי זה שהוא משתחוה לו, ולכן כאן מכיון שהם לא סתם מנוולים את עצמם, אלא הם עושים את זה בכונה להראות שאין להם גאווה ויפוי לפני אליץ, הגילוח הוא מעשה עבודה<sup>11</sup>.

זאת ועוד, כמו שכתבנו יש הרבה מקורות שמפורשים שאין הטעם משום הכנעה בלבד, ולכן קשה לקבוע כאילו הטעם של הכנעה הוא הטעם היחיד.

## עוד ציורים של תקרובת ע"ז

מצינו בראשונים כמה דוגמאות נוספות של תקרובת ע"ז שנאסר רק על ידי מעשה עבודה של חיתוך וכדומה, בלי שום הקרבה:

- ענבים שנבצר בשדה לשם הע"ז, ובבצירתן עבדה לע"ז (גמ' ע"ז נא).
- אבנים שנחצבו לצורך זריקתן למרקוליס (מאירי ע"ז נ).
- הדם שנחתך לשם ע"ז (רש"י יב: ע"פ מאירי מד: ורוקח).
- מעות שבצרך לצורך מרקוליס (מאירי ע"ז מט: ורבינו יונה ע"ז נא).
- מנעל שנחתך לשם ע"ז (שאלתות פח, מאירי וההשלמה בימות קג).
- שופר שנחתך לשם הע"ז (מאירי ר"ח כח).
- כיכר שהלישה נעשה כעבודה לע"ז (רשב"א ריטב"א ע"ז נא).
- כלים שנחתך לשם ע"ז (רמב"ן רשב"א ריטב"א בשם הראב"ד ע"ז נב).
- לולב שנחתך לשם ע"ז (ספר השלמה, מאירי, ראמ"ה, ספר המתכת סוכה לא).

הרבה חכמים רצו לחדש כללים לחלק בין שבירת מקל לנידון דידן, אבל לפני שמחדשים, חייבים להכיר את כל הציורים לראות אם החידושים מתאימים עימם<sup>12</sup>, והרבה מהחידושים שניסו לחלק באמת אינם עולים יפה. כל מה שכתבנו בעלון זה, הן בבירור המציאות והן בבירור הסוגיות, נכתב בדקדוק גדול, והשתדלנו לקצר עד כמה שאפשר. ניתן לקבל מהממכרת עוד מידע ומראי מקומות והוכחות על כל הנכתב כאן. כמו כן, אפשר לקבל מאמר שמזכיר בבירור שרובא דרובא של השערות מגיע ממקדשי הודו, וכן אפשר לקבל בבירור דברים על ההכשר הקיים כיום. [yesdov@gmail.com](mailto:yesdov@gmail.com)

אומרת שהוא אינו עבודה, או שמא הוא רק טעם למה הם עושים עבודה זו, ולהבדיל אא"ה כמו שיש לנו טעמי המצוות, יש להם גם טעמי העבירות... חובה לציין, שגם הקוקוס שהם מקיירים כקרוב ממש, בכתביהם גם כן מבואר שהוא מעשה של הכנעה והתבטלות, על אף שהם מקטינים את זה במזבח ושורפים מקצתו.

ופשוט שלו יצויר שיש עבודה זרה ששוחטים לה בהמה, אבל העובדים מלומדים לומר טעם לדבר, פשוט שהדבר נאסר עדיין מדין תקרובת ע"ז, והלא גם אצלנו בדת האמת נאמר טעמים רבים לקרבות. ולמשל, קרבן פסח מפורש בקרא שהוא משום פסח הקב"ה על בתי בני ישראל, ובעוד שכן הוא הטעם, עדיין הוא קרבן, וע"ע דברי הרמב"ם במ"ז (ח"ג לב, ושם מו), ודברי הרמב"ן עה"ת (ויקרא א, ט), וספרי (פנחס כג).

ולכאורה מאחר שיש שאומרים כל הטעמים בנשימה אחת, זאת אומרת שהם אומרים שהוא משום הסיפור שהיה לע"ז קרחה, בעוד שהם מוסיפים מיד אחרי זה שהוא סמל להכנעה, כבדי שלא לעשות תורה בדבריהם ולפלוג דיבורא, מוכרחים אלו לומר שדבריהם הם טעמים לדבר, בעוד שהוא מעשה עבודה, שבטעמי המצוה אין שום קושי אם יש תורה. אבל אם נימא שהוא רק מעשה הכנעה במובן המוסרי בלבד, צ"ע איך אפשר להעלים עין מכל שאר הטעמים שכולם הם כתובים ב"מסיח לפי תומו".

**כו.** ואמנם ראוי לציין שכתת אין שום דבר משמעותי שצריכים לסמוך על תרגומים, כיון שיש מספיק אנשים שם שמדברים אנגלית, וכן יש לבית ע"ז אתר אינטרנט באנגלית. טענה זו רק נאמרה נגד אחד מהשליחים בתשס"ד, ואינו רלוונטי היום.

ומאידך, בעיקר הדבר לסמוך על הפרופסורים לקבוע סיבת מעשיהם, נתב מרן הגר"ש "קוב"ט (שם) בה"ל:  
"...ולתורן דיבורם, שכותנתם לא לשם עבודה לע"ז בה, כפי שעושים אנשי יחסי החוץ שלהם גדוליהם ומנהיגיהם - בעיקר אלו הגרים בארצות אחרות - שמתביישים כלפי כל העולם בעבודה הנמיבית והטפשות הלזו, קשה מאוד לקבל זה" עכ"ל.

וכוננו לכאורה להזהיר על זה שהרבה מהמכירים מנהיג עבודה זרה חוננו כרכי התרבות המערבית וחוקותיה, ומושפעים רבות ממנה, ומנסים להתאים מנהגי עבודה זרה לרגשותיהם וסברותיהם. ואין זה מכוונה להטעות, כי אם פשוט לשם שלא יתק שחשבו אחרת. לדוגמה, לעובדי עבודה זרה אין שום קושי באמונה שאליל אוכל את האוכל המוצע לו (כפי שרואים באגדות רבות המתארות אמונות של ע"ז בימי האבות ובימי בית ראשון, וכמו שכתבו תוס' בע"ז נ:), אך בימינו יאמרו אלו אשר הושפעו מתרבויות מערביות שאין הצעת האוכל אלא מעשה 'כיבוד' בלבד, אך בוודאי אין אלו אוכלים. בדומה לכך, הנוצרים ימ"ש נקטו עד לא זמן שהיין שמנסכים לאלילים נהיה ממש דם אותו האיש, אך בימינו המודרניים יותר מנסים לשפר את דתם ולומר שאין זה אלא משוה סמלי. ולכן עפ"ז באמת יש ריעותא בעדותם של המומחים שמסבירים שיש כאן מעשה הכנעה, בעוד שישאר ההודיים בפה אחד אומרים אחרת.

ובשעתו הגרא"ד דונר שליט"א ציין לדברי שו"ת הרא"ש (כלל נה, ט) שמבואר ג"כ בע"ז היטב, והוסף הג"ל "שבדואי המומחים" הללו לו יראו מעשה של שבירת מקל היו אומרים שעושים כן משום שהמקל הוא דבר טמא וחיבים לשבורו, ואילו יראו בעל פוער מי יודעה מה יגידו".  
ועוד, גם אלתנו ביררו דרך פרופסורים שמדברים אנגלית וכתבו ספרים על הדת שלהם, והם אישור (בכתב שכל אחד יכול לראות) שעושים את זה משום הסיפור, והם מאמינים שאליץ מקבל את שערם, וזה רק על תיקון הנפש של המתגלח.



# להסיר מכשול

**לרבים השואלים בעניין פאות נכריות או תוספות שיער, הננו להשיב בקצרה דעת תורה זו הלכה:**

- א.** השיער המגיע מהודו אסור בהנאה כדין כל תקרובת עבודה זרה וכפי שכבר הורו גדולי הדור זצ"ל ויבדלחט"א לפני כט"ו שנה, ולאחרונה נוסף בזה בירור דברים במציאות, ואף נתקבלה עדות משליח ב"ד מיוחד ששהה בהודו במשך כשבעים לחקירת המציאות, ונדחו הסברות והצדדים שהועלו ונידונו בעבר להקל בזה.
- ב.** התברר עפ"י מאגרי המידע של האו"ם ועוד מקורות, שהרוב המוחלט והמכריע של תעשיית השיער בעולם, מקורו מהודו, (וגם על פי המציאות, הודו היא המדינה היחידה שהמון אדם עומד בתור לגלח, ובממוצע כמה עשרות אלפי בני אדם ביום! ובימי חגיהם פי שלש! ולא נודע על מקום אחר בעולם שיעמדו אנשים בתור לגלח עבור תעשיית הפאות).
- ג.** עוד התברר עפ"י סוחרים רבים, שהשיער המגיע מהודו משווק אח"כ ברחבי העולם תחת הסוואות שונות, ורוב השיער המכונה "ברזילאי" או "אירופאי" וכדו', הוא במקורו שיער שנגזז בבתי עבודה זרה שבהודו, אלא שהוסב שמו או צורתו על ידי שיטות שונות, וכן העידו עדים שנשלחו במיוחד לברר העניין.
- ד.** עוד התברר עפ"י בדיקת מעבדה, שהרבה מהשיער הנמכר כ"לא מעובד" אשר לטענת סוחרים מסויימים ניתן לזהות את מקורו, אכן עובר עיבוד בדרגות מסויימות אשר לא משאיר מקום לנסות לזהות את מקור השיער.
- ה.** הסוחרים אינם רואים בעיניהם את גזיזת השיער, ואינם יכולים לוודא מהי המדינה שבה נגזז השיער שבידם, מאחר שקביעת השמות לסוגי השערות השונים בשוק, אינם נקבעים לפי המדינה בה נגזז השער, אלא לפי התאמת השיער לאופן שיווקו בשוק.
- ו.** הרבה סוחרים תולים עצמם בקולות שונות שאין להם מקום בהלכה, ועל כן אין לסמוך על נאמנות או על בדיקת פאניות וסוחר ישיע. וכל זה מלבד ההלכות שנאמרו בסוחר שיהא מוחזק בנאמנות, שפירושו נוהר מכל טעות ואינו מכניס עצמו בספק (ראב"ד מאכ"א ג, יח; ט"ז יו"ד סי' פ"ג סקי"א) והם מעידים שאינם רואים גזיזה, ונכנסים בספק לסמוך על הסוחרים המקומיים.
- ז.** אין לסמוך להתיר על פי צבע השיער הבהיר, היות שכבר פותחו שיטות מתקדמות לשינוי צבע השיער ולא ניתן לזהותו אף על ידי מומחים, ומה גם שבבדיקות שנערכו לאחרונה נמצאו אנשים בעלי שיער בהיר העובדים לעבודה זרה זו באירופה ובעוד מקומות.
- ח.** שוק השיער מוצף ברמאויות ובאמצעים מתקדמים ומתחדשים לטשטוש ושינוי מקור השיער, ועל כן אין להקל ראש ולסמוך בזה על אומדנא בעלמא או חשבונית וכדו', וודאי שאין לסמוך על הבחנה על פי ריח ומישוש, שאין לזה שום יסוד במציאות ובהלכה, וכ"ש לא באיסור זה שהוא מהחמורות שבחמורות.
- ט.** והננו לגלות דעתנו כי פשוט וברור שלהלכה צריכים פיקוח צמוד משעת הגזיזה, (כמבואר ביו"ד סי' קטו והלאה) ע"י ישראל ירא שמים היודע את חומר האיסור (כמבואר בהגר"א יו"ד קיט סק"כ), שיפקח כי לא התערב שיער הודי מהחל ועד כלה, כולל עשיית מרכז הפאה הנקרא "סקין". וכל שכן וכל שכן שלא לסמוך על פיקוח רדוד הנעשה אחת לכמה שבועות או חודשים. ואם בכשרות על בשר וכדומה מקפידים מאד על כשרות צמודה לאורך כל שלבי הייצור, כ"ש בנידון חמור זה שהרוב המוחלט של השיער העולמי הוא שיער הודי, ואף הוזהרנו בו מן התורה 'ולא ידבק בידך מאומה מן החרם' ובאיסור 'ולא תביא תועבה אל ביתך', ובטוחנו שישראל קדושים ימצאו פתרונות חילופיים כשרים, ויתרחקו מכל איסור כנדרש עפ"י הלכה.

**וע"ז באה"ח:**

**חתימת מרנן ורבנים הרבנים הגאונים שליט"א**

גאון מברסלב זצ"ל  
 ומוציא שנתכור ברביה  
 שמונה בתקופת צ"ע ממש וכו'  
 וכן מקום חסידים על שם רבנים,  
 וזו הנה רבינו טוביה צ"ע נשאר ספק  
 וספק צ"ע אסור  
 וכן וכו' וכו'  
 הר"ה ג"ר **נחום אייזנברג**  
 מלכות דפנה - ירושלים



הר"ה ג"ר **אלעזר דוד שפירא**  
 אב"ד קרית צאנז - בני ברק

הר"ה ג"ר **משה מרדכי קארפ**  
 קרית ספר

הר"ה ג"ר **חיים פסח הלוי הורביץ**  
 דומ"ץ דחסידי בעלזא - אשדוד

הר"ה ג"ר **שלום אייזנברג**  
 רב ומוציא ק. צאנז - ירושלים

הר"ה ג"ר **דב קוק**  
 טבריה

הר"ה ג"ר **רבי מאיר שטרן**  
 מרנן

הר"ה ג"ר **משולם משולמו**  
 בני ברק

הר"ה ג"ר **משה בראנדסדאונער**  
 אב"ד היכל הוראה - ירושלים

הר"ה ג"ר **משה בראנדסדאונער**  
 בית שמש

הר"ה ג"ר **ניסן שמש גראס**  
 רב ביהמ"ד קולק חסידים - קרית ספר

הר"ה ג"ר **רבי אהרון שפירא**  
 בן הר"ה צ"ע רבי שמואל צ"ע

הר"ה ג"ר **יצחק מ. שראבני**  
 רב קהילת תורה וחכמה - בית שמש

הר"ה ג"ר **חיים דייטש**  
 רב בית המדרש סוקולן - באר שבע

הר"ה ג"ר **אליהו אדיר**  
 בני ברק

**חתימת ראשי תפארת ישראל מרנן כ"ק האדמו"רים שליט"א**

כ"ק האדמו"ר **משומרי אמונים**  
 ירושלים כאורה יעיל יים מיות את

כ"ק האדמו"ר **ממישקולץ**  
 פתח תקוה

כ"ק האדמו"ר **מהאלמין**  
 בית שמש

כ"ק האדמו"ר **מטשארנאביל**  
 אשדוד

כ"ק האדמו"ר **ממנובנקא**  
 בני ברק

כ"ק האדמו"ר **מלעלוב**  
 ירושלים

כ"ק האדמו"ר **משאץ מעליץ**  
 אשדוד

כ"ק האדמו"ר **מקרקעטניק סיגעט**  
 ירושלים

כ"ק האדמו"ר **מספינקא**  
 ירושלים

כ"ק האדמו"ר **מנדבורנא**  
 חפה

כ"ק האדמו"ר **מקאליש**  
 בית שמש

כ"ק האדמו"ר **מקאזמיר**  
 בני ברק



# לא תביא תועבה אל ביתך

כ"ד

החיים והשלום אל מעלת כבוד אנ"ש תושבי קרית יואל הע"י  
 הנה בשנת תשס"ד הורה הגאון הביי הד"ר עדה הדרית ברושלים עיה"ק, שפיאה נכרית (שייטל) הבאים ממדינת הודו (אינדיע) דינם תקרובת עבודה זרה, ואסורים בהנאה. וב"ק מרן רבינו שליט"א בא בכבודים יחד עם האגן הדומ"ץ שליט"א, בהוראה ברורה לכל אנ"ש תושבי עירינו שיחזו, בזה הלשון: "הגנו להודיע דעת תורה לכל אנ"ש שיחזו כדלהלן, אותם הפאה נכרית הבאים מארץ הודו, יש בהם דין תקרובת עבודה זרה ואסור לבת ישראל לכושם ואסורין בהנאה, ולכן אין לבת ישראל ללבוש שום מין פאה נכרית הנעשות משרעות בני אדם שלא נתברר בכריות גמור על אותה הפאה נכרית שאין בה שום תערובות מאותן השערות שמקורם מארץ הודו" ע"כ.

ובזמן האחרון נתברר הדבר עוד יותר ע"י עדיות שונות, וע"י בירורים שנעשו ע"י רבנים מובהקים, שפאה נכרית הנעשים משרעות הבאים מבתי עבודה זרה כמדינת הודו יש להן דין תקרובת עבודה זרה, וגם נתברר שגם אותן הנאמר עליהם שבאים ממדינת שונות עדיין הם בספק שמקורם ממדינת אינדיע. אי לאות התאספת יחד בבית הגד"ץ הדומ"ץ שליט"א ביום א' לאי שזאת התורה העל"ש לדון בזה, ושבענו עדות נאמנים מפי המומחים והנוסקים בדבר, ואחר מנשא ומתן נתברר הדבר כנ"ל.

אחרי האספה הובאו הדברים לפני ב"ק מרן רבינו שליט"א שחזר והדגיש בחומרו הדברים, ופקד עלינו לפרסם מה שכתב אודות ענין זה בשנת תשס"ד, כנ"ל.

הרוסיק רבינו ואמרו, "שדעתנו כמו אז כן עתה, ולא נשתנה כלום", ואמרו לפרסם כשמו:

## שה' פאות נכרית' הבאים ממדינת אינדיע אסורים בהנאה והאיסור חל הן על המוכר והן על הקונה

גם רובין האיסור על כל הפאות נכרית שהמה בספק שמקור מנקים מוצאים מבתי ע"י מדינת אינדיע ובזמן ספיקא דאורייתא לחומרא, ועיזה עלינו לפרסם את דברי הלכה למען ידעו את הדרך ילכו בה

## ופקודת הקודש שמרה נפשינו לפרסם את הג"ל למען ידעו אנ"ש את הדרך ילכו בה להיזהר

# שלא ללבוש שום פאה נכרית שיש בהם שערות בני אדם

## וכן שלא למכור ולקנות בכל גבולות עירנו קרית יואל והגלילות

כל שלא נתברר בכריות גמור בפקודת מלא מתחילתו ועד סופו על אותה הפאה נכרית שאין בה שום תערובות מאותן השערות שספק מקורם מארץ הודו

וידור כל אחד עליו ועל משפחתו, שלא יכשל בדברים המורים אלו, כי איסור הנאה מתקרובת עבודה זרה המורה מאוד, וכמבואר ברמב"ם (ה"ו ה"ב) שכל "הנחה מתקרובת ע"י לוקח שתיים", אחת משום ולא תביא תועבה אל ביתך, ואחת משום ולא ידבק בידך מאומה מן החרים, ובזכות שמירת דת קדשינו, הרחמן הוא שירה שבינתו בינו, ונעצל ממכשולות, לא ידבק בידיו מאומה מן החרים וגו', והש"ת יגדור פירעות עמו בית ישראל, והיה מהתני קדושו, כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחנך להצילך, ולהביא אל ארץ טובה כביאת גואליו בב"א.

כ"ד הנו"ח בפקודת הקודש למען שחרת ישראל ליל שישי לסדר כי עם קדוש אתה לה אלקיך (ראה) תשע"ט לפ"ק בשם כבוד הרבנים הגאונים רבני ומורי צדק דקהלתינו הק' שליט"א

הנהלת 'בית הוראה דקרית יואל'

נ.ב. המודעה נכתבה ונתפרסמה בפקודת הקודש של כ"ק מרן רבינו שליט"א, והגד"ץ הדומ"ץ שליט"א



**איך תשע"ט**

# דעת תורה

**מאת גדולי מורי ההוראה ופוסקי דורנו שליט"א**

## בחומר איסור פיאות נכריות הבאים ממדינת אינדיע

אין עומצונגהאנג מיט די שייטלעך וועלכע זענן פראדוצירט פון האר פון מענטשן (Human hair) וועלכע קומען פון אינדיע אין שוין גוט באקאנט דאס עס איז אויף זיי פארהאן א חשש אז מען זאל דאס מקריב געווען פאר עבודה זרה רח"ל, וואס דורך דעם איז עס אסור ביטאה (מען טאר) פון דעם נישט תואר דאבין).

אין שנת תשס"ד איז שוין אריינגעקומען א קלארער פסק פון די גרעסטע פוסקי הדור אין איירא ש"ס און אין חוץ לארץ אז די שייטלעך זענען אסור.

די לענגע געיסן אזוי די זאך נאך שטעטיקער קלארענשטעלט געווארן, נאך פיל פארשיגענע און נאכפריגענע דאס די האר וועלכע קומען פון אינדיע, איז קלאר אז עס איז פאראן ביי זיי א חשש תקרובת עבודה זרה רחמנא ליצילן. עס איז אויך קלארענשטעלט געווארן אז רובא דרובא (כמעט אלע) פון די האר - אפילו די אויף וועלכע עס שטייט אויף זיי איז די קומען פון אנדערע לענדער, (און זיי איראפע ביטאה ארץ) - שטאמען אויך פון די פריענער פון עבודה זרה אין אינדיע.

אין ליכט פון די קלארשטעלונג זענען מיר מעורר און מיר ווארענען, די נאנטפארטקייט דאס מען טאר נישט אנטוהן קיין שום יומע"ץ הע"מ"ר שייטל.

**ווייל אצינד זענען די אלע שייטלעך אין א חשש תקרובת עבודה זרה**

**אין ליכט פון די קלארשטעלונג זענען מיר מעורר און מיר ווארענען, די נאנטפארטקייט דאס מען טאר נישט אנטוהן קיין שום יומע"ץ הע"מ"ר שייטל.**

אין די וועלכע גייען אנגעטוהן שייטלעך זאלן זיך נישט באזעצן נאר מיט סימבאלישע שייטלעך, און די וועלכע האבן נישט דאס גרעסטע אריינמישונג פון מענטשן האר, הייליגער שייטלעך, און אסאך אנדערע זענען אויך אסור. (און זיי איראפע ביטאה ארץ) - שטאמען אויך פון די פריענער פון עבודה זרה אין אינדיע.

**ידוע בשער בת רבים אודות פאות נכריות העשויות משערות אדם הבאים ממדינת אינדיע, שיש בהם חשש תקרובת עבודה זרה רח"ל האסורה בהנאה, ובשנת תשס"ד כבר יצאה הוראה ברורה מגדולי פוסקי הדור באר"ק ובח"ל, שפאות אלו אסורים.**

**לאחרונה נתברר הדבר עוד יותר ע"י הרבה הקירות ודרישות שהשערות הבאות מאינדיע אכן יש בהן חשש תקרובת עבודה זרה רח"ל. וכן נתברר שרובא דרובא מהשערות - אפילו אלו שכתוב עליהם שבאים ממדינות אחרות (כגון: איראפע, בראזיל וכדו') - מקורם מבתי ע"ז באינדיע.**

**לאור מציאות הדברים שנתברר, הננו לעורר ולהזהיר את החרדים לדרב ה' שאין ללבוש שום פאה משערות אדם (Human hair), שלע"ע**

# כולם הם בחשש תקרובת עבודה זרה

ואותן הלוכשים שייטלעך, לא ישתמשו רק בסניטעטישע שייטלעך, בתנאי שאין בהם שום תערובות שערות אדם.

וזהו רצון שעה"ה רוח טהרה מבורה. להעביר גילולים מן הארץ והאלילים כרות יברתן, לתקן עולם במלכות ש-י, וימלא כבוד ה' את כל הארץ, בב"א.

בעה"ח ברוש אייר (מ"ט מנצח) תשע"ט לפ"ק (שפ"י סדר ה"א) רשימה חלקית בענין בקיוב ופורסמו שאר החיובות

אברהם יהודי כ"ו אברהם גוטש אברהם וויזשניץ	אברהם אלברשטאם אברהם אלברשטאם אברהם אלברשטאם	אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ	אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ	אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ	אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ	אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ	אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ	אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ	אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ	אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ	אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ	אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ	אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ	אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ	אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ	אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ	אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ	אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ	אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ	אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ	אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ	אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ אברהם וויזשניץ
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

# תשובות שענה הגר"ח קנייבסקי שליט"א בעל פה - תשע"ח

ניתן לשמוע את הקלטת התשובות בקו 0749762328 שלוחה 2<1-2

## לכבוד מרן שר התורה הגאון ר' חיים קניבסקי שליט"א

א. הנה לפני כארבע עשרה שנה התעורר הענין שהפאות הנכריות שהנשים לובשות לכיסוי ראש, מגיע משיער של נשים גויות שמקיירות את השיער לע"ז, ומהאי טעמא הורה מרן הגר"ש אלישיב שדינו כתקרות ע"ז שדינן בשריפה. והורה מרן הגר"ש"א שבכדי להכשיר פאות נכריות יש לקחת פאות רק משיער שהשגיחו על זה משעת הגזירה מהאשה שלא נגזו שלם ע"ז. וכידוע כיום יש רק הכשר אחד על פאות, ואותו הכשר לא מופקדי להשגיח משמעת הגזירה לא יהיה משיער נגזו לשם ע"ז. אלא מסתמך על אומדנא שיודע להבחין איזה שיער מגיע ממקום של ע"ז ואיזה לא. ולמרות שהגר"ש"א אמר שאין לסמוך על כך - טוענים בהכשר שכיון שאין אפשרות אחרת מוכרחים להקל לסמוך על אומדנא.

השאלה האם למעשה נואחר ולא מקפידים למעשה על מה שהגר"ש"א הורה, יש להחמיר ולא לקנות פאות מההכשר הנ"ל.

## תשובה: לא לקנות.

ב. ואם נאמר שא"א לסמוך על ההכשר, נמצא שאין כיום פאות כשרות, ויש ללבוש רק מטפחת, האם נכון הדבר?

## תשובה: אם זה נכון - נכון, שיעברו למטפחת.

ג. הנה מרן הגר"ש"א פסק שהפאות שהנשים חובשות על ראשן שחלק גדול מהן מגיעות ממדינת הודו, דינן כתקרות ע"ז, כיון שזה מגיע מבני אדם שהורידו וערותיהם לשם ע"ז. ומה"ט פסק שאפי"אם יש רק מיעוט שיער שמגיע מהודו צריך לשרפם כדין ע"ז. והנה יש כמה רבנים שסבורים שבספק אם מגיעים הפאות מהודו אפשר להקל, ומה"ט מוכשרים הפאות האלו.

כעת רוצים לעשות מעמד שריפת הפאות הנ"ל בציבור ברוב עם לקדש שם שמים. אמנם כמה רבנים אמרו שלא לעשות שריפת הפאת ברוב עם, מחמת שזה יכול לגרום למחלוקת. השאלה האם נואחר מעמד שריפת הפאות בפרסום יגרום שישמעו להגר"ש"א ולא ישתמשו בפאות הנ"ל לכן ראוי לשרוף הפאות ברוב עם ולא צריכים לחשוש שמא יגרום למחלוקת.

## תשובה: כן. שאלה - לעשות? תשובה: אפשר!

ד. במדרש רבה פרשת בהר פרשה ל"ג, ובירושלמי בימות פט"ז ה"ג כתב שאביה' בנו של ירבעם נענש שמת קודם זמנו אפ"ש שלא עבד ע"ז, מ"מ כיון שהיה בידו לבער ע"ז שעשה ירבעם אביו ולא ביערו נענש. מבואר שמי שאינו מבער תקרות ע"ז גורם חרון אף בעולם כמו שכתב רש"י בפרשת ראה כל זמן שיש ע"ז בעולם חרון אף בעולם, וכיון שיש בידו לבער ואינו מבער גורם חרון אף [עפ"י טהרת יו"ט חלק ט"ו עמ' ע"א].

האם אפשר להודיע שמי שמבער הפאות שיש בהם חשש שיער אדם שהוא בספק תקרות ע"ז שגורם להסיר חרון אף ויזכה לאריכות ימים ושנים, ומי שלא מבער הפאות הנ"ל הוא גורם חרון אף בעולם ומכניס עצמו ומשפחתו בסכנה.

## תשובה: נכון.

ה. הנה לאחרונה נתברר שחלק גדול מהפאות שחובשות הנשים על ראשן מגיע משיער של תקרות ע"ז, נמצא שהנשים שלבשו הפאות נכשלו בשוגג ר"ל בהנאה מתקרות ע"ז. כעת שואלים איזה תיקון צריכים לעשות כדי שיתכפר להם מה שנהנו, שיתכן שאינם צריכים כלל כפרה כיון שזה היה באונס כיון שהם לא ידעו שזה מגיע מע"ז.

## תשובה: יש להם בעל? השואל עונה - כן. תשובה: שהבעל ילמד עבודה זרה.

ו. הנה בענין של הפאות ישנם רבנים שמורים שאפשר להקל ללבוש את הפאות ולסמוך שהפאות לא מגיעות מבית ע"ז, אמנם מרן הגר"ש"א הורה שלא לסמוך על זה. השאלה האם צריך למחות בנשים שלא מקפידות על הפסק של הרב אלישיב, ובפרט שמדובר כאן בספק דאורייתא של תקרות ע"ז. או שכיון שישנם רבנים שמתיירים אין צריך למחות בהם.

## תשובה: ודאי צריך למחות.

ז. הנה כבר התפרסם ברבים דעת מרן הגר"ש"א שיש חשש ע"ז בפאות של הנשים, מחמת שהשיער שממנו עושים הפאה מגיע מחשש שיער שהקריבו לע"ז, ואעפ"כ הרבה אנשים מסתמכים על רבנים אחרים שחלקו על הרב אלישיב וסברו שאין זה ע"ז. השאלה האם למעשה אפשר להקל שיש טוענים שהוא גזירה שאין הציבור יכול לעמוד בזה, כיון שאם יחמירו בזה יצטרכו ללבוש מטפחת ולא פאה, ומאוד קשה להם להיות שונים מכולם וללבוש מטפחת, מאחר שרוב הציבור לובש פאה ומסתמך על המקילים.

## תשובה: לא להתיר בשום אופן.

בס"ק תמוז תשע"ב

בציוני מין רבין הנזכר קניקסקי  
שאיטא - הנני שב אכתב תורת  
מין רבין הנזכר אולישיב לצוק"ל -

השעיר המזבח אדני עם במדינה  
הגדול הנין שעי של גקווגר עם  
ואמש הוא נפולם במקומות הרבה.

יוסף י. אפרתי

# אודות חשש איסור ע"ז בפאות נוכריות בזמננו

א. אודות הפאות הבאות מבתי הע"ז שבהודו, כבר נמנו וגמרו רבותינו גדולי הדור ובראשם מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל שדינם כדין תקרובת ע"ז. ורבינו זי"ע שמע היטב כל טענות הממפקסין בזה בע"פ ובכתב, ועמד בתוקף על כך והשיב להם תשובות וניצחות במכתבו שנדפס בקובץ תשובות ח"ג ס' קי"ח.

וכבר התריע ע"ז מו"ר הראב"ד דירושלים עיה"ק, הגאון הגדול הגר"מ שטרנבוך שליט"א בתשובות והנהגות ח"ה ס' ר"ס – רס"א באלו המקילין בפסק זה.

ב. דעת רבינו זצ"ל מנבואת היטב בתשובתו שם דאמילו אם היה הרוב לא מהודו, אין לסמוך בזה על רוב כדי להקל. זאת מאחר שהרוב הניכר של השערות של הפאות באות מבתי הע"ז שם.

ג. גם ביאר היטב שם דגם כשהרוב שלא מהודו הדבר אסור משום קבוע, ע"פ ה'דברי חיים' ח"ב ס' נ"ג דבישראל המזמין מהגוי דינו כנמצא ביד ישראל והוי קבוע. [ראה באורך בגלאט"ב במאמרנו בענין חשש ערלה בפירות שבשוק].

גם יש לדון דאף הגוי מצווה בע"ז ובהנאה מתקרבות ע"ז ובביעורה, ומבואר בקצוה"ח ס' רצב סק"ב דאיסור שנוגע לגוי כגזל לא אמרי' נמצא ביד נכרי אלא הוי קבוע. וכ"כ בגליון מהרש"א ס' ק"י לגבי איסור אבר מן החי דבן נח מצווה ע"ז. ואף שהמנ"ח ס' תל"ו ב' דאין הגוי מצווה, כבר הביא ה"צפנת פענח" ריש הל' ע"ז דהדבר מפורש ברמב"ם פ"ה מומלכים ה"ט "עד שיכפרו בע"ז ויאבדו את כל מקומותיה ויקבלו שאר המצוות שנצטוו בני נח, שכל עכו"ם שלא קבל מצוות שנצטוו בני נח הורגין אותה אם ישנו תחת ידינו". וכ"כ בחשוף חמד ע"ז נ'. בשם רבינו הגר"ק שליט"א דאף הגוי מצווה על איבודה.

וכן לענין תקרובת ע"ז, אף ההמנ"ח ס' תכו"ב דאינו מצווה, מ"מ בחי' הרמב"ן סוף ע"ז [השלמות לוף נט:] וכן בחי' הר"ן ע"ז נט: מפורש דבן נח מצווה ע"ז וז"ל: "אבל כשנכנסו לע"ז ממש מחייב בתשלומין דמקלא קלייה כיון דאסיק עלי' שמוא דע"ז ואסריה בין לדידה בין לאחרים שאיסורה של ע"ז אף בבני נח הוא נוהג". עכ"ל.

ועי' גם תשו' לבושי מרדכי בליקוטי תשו' ס' מ"ד שכיון לזה, [ובזה אף להנתיבות ס' רצב שכ' דבגזל אינו מצווה על השבה, מ"מ כאן הרי מצווה על ביעורה, וכדיכיד בבב"א הגינה ג]. שהגוי מצווה על לא דבק בידו. ולפי"ז ברור דהוי קבוע דהאיסור מתחיל כבר אצל הגוי, [ולא שייך לומר דהגוי מכיר את האיסור, דהרי מוכיר מוה השער דתקרובת ע"ז] ואין מקום בזה לרוב כלל.

ד. ועפ"י כל הנ"ל אין מקום להתיר כלל כל סוגי הפאות הניקנות על סמך רוב או על סמך אומדנא קלושה של מחירי הפאות דעדין לא יצאו מחשש שער ע"ז או תערובתו.

ה. והנה זכינו שיש התערורות כעת בבנות ישראל להתרחק מחשש שער תקרובת עבודה זרה, ובכלל, גם אם אינו עבודה זרה ממש, הוא דבר מאוס ביותר לקנות שער נשים טמאות, ולחובשן על הראש ולהכניסן לבית שיש בו תורה ויראת שמים. וידוע דמרן בעל ה'שבת הלוי' זצ"ל היה אומר דגם אם אינו ע"ז, הוא מאוס ביותר וריח ע"ז יש בו, ואין להכניסו לבית, ובוודאי לא על ראש האשה כי זה גורם הרבה היזקות לה ולביתה.

ו. כמו כן, היה דעת רבינו זצ"ל דאף הנהגות לילך עם פאה, זהו בתנאי שתהא הפאה צנועה מאד. (אמנם במקום שמנהג הוריו לילך עם מטפחת על זה אמר רבינו שגם הילדים מחויבים ב"אל תיטוש"). אבל הפאות הארוכות והמפרעות והמתפשטות לצדדים אסורם רבינו זצ"ל עם כל גדולי ישראל עוד לפני כשלושים שנה [קריאה נאמנה אדר תשמ"ז] כשהיה מדובר על פאות ארוכות מעט מתחת הצוואר. ואוי לנו שיותר מתשעים אחוז מהפאות כבר עברו גבול זה ופשה הנגף שהולכות עם פאות ארוכות הרבה ומתפשטות בצדי הראש, דבר שלא עלה על דעת מאן דהוא להתירו. וכבר התריע ע"ז רבינו הראב"ד דירושלים עיה"ק שליט"א במכתבו דפאות כאלו אסורות משום פריצות, ובוודאי שאינן מהוות כיוסי הראש ודינן כשער באשה ערוה.

ז. למותר לומר דידוע דעת רבינו מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, דאף לדעת המתירים בפאה מ"מ עדיף לילך במטפחת, כמנהג נשות ישראל הצנועות מקדמת דנא, והיה מבורך מעומק הלב כל אשה ששינתה למטפחת, ובעיני ראיתי איך רבינו השפיע על בעל נכה שרצה שאשתו תלך עם פאה, והרעיף עליי רוב ברכות ובלבד שלא תלך עם פאה.

ובודאי זכות עצומה היא לכל אשה אשר תמאס בכל ההיתרים הללו ותלך בדרכי אמותינו הצנועות בחבישת מטפחת המכסה כל הראש, וכבר עוררו מאד רבותינו גדולי ישראל על כך, במכתבם [מתאריך טבת תשנ"ו] ובראשם מרן הגר"מ ליפקוביץ זצ"ל, מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל, ומרן הגר"מ הגר זצ"ל [האדמו"ר מוויזניץ] [ראה ספר משבנות זהב לבושה עמ' קנ"ג], וז"ל "המחוקים ומבכרים את הנשים שחזרו למנהג ישראל מקדמת דנא לכסות ראשן במטפחת ולא בפאה נכרית לצאת דעת כל המוסקים" ובוכות נשים צדקניות נגאלו ובזכותן עתידין להיגאל במהרה בימינו אמן.

וע"ז באנחה"ח  
משה מרדכי קארפ

**אלול תשע"ט**

**BAIS HOROAH  
KARLSBURG**  
1566-53<sup>RD</sup> STREET  
BROOKLYN N. Y. 11219  
TEL: 435-1502

**בית הוראה**  
קארלסבורג  
שע"י כוגל בית זולנדר להוראה  
בשיאנית כ"ק מרן הגאב"ד  
רבי יחזקאל רוטה שליט"א



להי

**אודות שאלת רבים**

**בדבר שערות של השייטלען**

המוצ"ח המשוינים כאן יהי התשובה כדלהלן! לא פחות ולא יותר

= שמתעם בית הוראה של מרן הגאב"ד שליט"א

אין בידינו להתירו לעת עתה =

**בטבת תשע"ח**

**התאחדות הרבנים דארצות הברית וקנדה**

(המכתב פורסם בעיתון "יער אדי" באדיס, ווטרנס ללשדיק)

**ידיעות חשובות על הפאות בשיב שיער שמגיע מהודו**

לאור ההחלטה שלנו (מיום ד' במדבר כ"ח אייר תשס"ד) בנוגע לפאות שעשויות עם שיער מהודו, רצינו להבהיר כמה נקודות:

- א. היות ויש הרבה חששות על השער מהודו, לגבי תקיבות ע"ז שאסורה בתנאה, לכן אין להבוש שום סוג של פאה ששייך שיש בוה שיער מהודו.
- ב. פאה משוער אופאי או משוער סיני, יכולה להכיל גם שיער מהודו.
- ג. אם יש בפאה אפי שיער אחת מהודו, זה לא בטל.
- ד. לא ניתן לסמוך על הסותרים או הפאניות, שהם בירוה אם השער מגיע מהודו או לא. וכן לא ניתן לסמוך על התוית.
- ה. התברר שהרשימה של הפאות, שכתוב בה באיזה פאה יש חשש ובאיזה אין, גם היא אינה אמינה.
- וה"ר שנתנה להשמי מכל ממשל, ונוכה לקבל התויה"כ באנפין נהירין, ולראות בישיעת ה' הקרובה לבא בבי"א.

ד' לחודש סיון תשס"ד לפ"ק

התאחדות הרבנים דארעה"ב וקאנדה

**בס"ד**  
לאור המציאות שנתברר לנו כעת עוד ביותר שאי אפשר לברר ולהשגיח ע"ז, הנוו שוב מפורסמים ההוראות שהם בתוקפם, בלי שום שינוי.  
**טבת תשע"ח לפ"ק**

**תמוז תשע"ט**

ABRAHAM N. NEIMAN  
31 PHILLYS TER.  
MONSEY N.Y. 10952  
(845) 356-4712

**אברהם ניסן ניימאן**  
המפ"ן לקהל תורת חיים  
והאיץ  
ממאני ע"א

בה ים ט' לחדש אב, שנת תשע"ט לפ"ק

כה

ש"ק פיסח זאז חסיק ודורה איור הזה ה' לאשר

היות שרבים שואלים בענין "שייטלען" שנעשים משערות אדם (HUMAN HAIR) שכמה רבנים מפורסמים חוששים לאיסור האנה מתקרבות ע"ז וכבר הכריזו בביתח"ד בשנת תשס"ד בשם כ"ק אדמו"ר זצלה"ה ה"ח"מ שלא להשתמש בשייטלען אלו, ולכן אין יכולים להשתמש רק בסוגענישע שייטלען שלא נוספק בהם שערות אדם, ולא באותם שמעורב בהם שערות אדם הנקראים (BLEND).

ואגב יש לשרר בענין לאנגע שייטלען שזה דבר היפק מדרך הצניעות וצריך להזהר שלא לילך בהם,

ובמדת הצניעות מכה לראות בניג ובני בניג שוסקים בתורה ובמצוות כממאר בדברי חז"ל.

אברהם ניסן ניימאן

**תמוז תשע"ט**

1 Ashel Lane  
Monsey N.Y. 10952  
845-356-3199

הי"א שמיילבמענין  
דח"י ק"ק ניקולסברג  
מאנסי ע"ז

ספ"ד

יש תשע"ח לפ"ק

הנני בזה על דבר המכשול החמור בקרב בית ישראל ועתה נתעורר ביותר, על אודות

**הפיאות העשויות משיער בני אדם**

**שכבר זה זמנים טובא שכל אלו נעשים משיער תקרבות עבודה זרה ממש**

והרבה בנות ישראל הכשרות נכשלות בלא יודעין בחמורה שבחמורות ומכניסות עבודה זרה לביתן ומי יודע אם ירדת הדורות בדרותינו והמכשולות בחינוך הבנים והבנות אם אינם תולדה דעבודה זרה במחנינו.

ובודאי בעת כזאת יתעורר כל אחד ואחד לבער המכשלה הזאת מביטו להטרה מעונן זה.

ובשכר זה יזכו לכל טוב הצפון לצדיקים ולדורות ישרים ומנורכים על דרך ישראל סבא.

יע"ז באית על החתום  
פריינשע וואר



## להסיר מכשול ע"ז ממחננו

# בין המצרים תשע"ז

נדרשנו לאשר שאלונו: בדבר פאות נכריות אשר יש עליהם איזה שהוא הכשר שאין בהם שיער מתקרבת עבודה זרה, האם ניתן לסמוך עליהם?

תשובה: כידוע, בשנת תשס"ד נדרשו רבותינו גדולי הפוסקים שבדורנו לברור שאלת תקרובת עבודה זרה בפיאות נכריות המעורב בהם שיער אדם שהובא מהודו, מן הגר"ש אלישיב ומרן הגר"ש הלוי ואזנר צוק"ל, ולהבחל"ח מרן הגר"נ קרליץ שליט"א, והרבנים הגאונים חברי הבד"צ העדה החרדית ובראשם הגאב"ד ר"ט וויס שליט"א, והעלו כולם לאסור פאות כאלו בלבישה.

וכתב מרן הגר"ש אלישיב צוק"ל (במשנתו מיום ה' סיון תשס"ד): "אסור להשתמש בפיאות נכריות העשויות משיער אדם שהובא מהודו", עכ"ל. ובמכתב נוסף (מיים י"א ת"א תשס"ד כתב בחו"ד, ובקובץ תשובות ח"ג סי' קיח) ז"ל: "הדבר פשוט שאומרים בזה סתם עכו"ם לעבודה זרה שהרי עצם מטרת המתגלחים הוא לעבודה זרה", עכ"ל. ומרן הגר"ש הלוי ואזנר צוק"ל כתב במכתב, ז"ל: "מי יודע אם גם זה גרם להרבה מקרים גופניים ונפשיים בבתי ישראל", עכ"ל.

וכבר התברר בזמנם שבתעשיית השיער בעולם מצוי ריבוי גדול מאד של שיער אדם שמקורו ממאות מקדשי עבודה זרה בהודו, וקשה ביותר לברר מקור השיער שבשווקים, על כן אסרו רבותינו כל שיער - שאין ברור גמור מהיכן הוא מגיע.

וכפי שעלה בידינו בבירורים, אי אפשר לסדר בשום אופן השגחה על דבר זה, ואפילו שיער הבא ממדינות הרחוקות מהודו - יכול להיות מקורו בהודו. וכמובן שאי אפשר לסמוך על המפעלים, היבואנים והסוחרים האומרים שהם בעצמם גזזו את השיער במקומם. וחייבים ע"פ הלכה שיהיה פיקוח צמוד של משגיחים יהודים יראי שמים משעת גזיזתו ועד סוף, דבר שאינו אפשרי כלל. ועל כן דעתנו דעת תורה שכל ההכשרים שניתנו בזה אין בהם ממש ואין לסמוך עליהם, ושומר נפשו ירחק מהם.

והגנו מרגישים חובה בעצמינו למחות על כך שניתן הכשר מאיסור ע"ז על פאות האסורות ע"פ הלכות הצניעות, (כארוכות ופרועות ובמראה טבעי), ואשר כל גדולי ישראל אסרו לתת הכשר לפאות כאלו. וכשם שלא יעלה על הדעת לתת הכשר על בשר שהתבשל בחלב ולומר כי לכה"פ הוא נשחט 'להלכה', כך אי אפשר לתת הכשר מעבודה זרה לדבר הנוגד את דיני הצניעות ואסור בלבישה, והרי זה גורם לביטול הצניעות של בנות ישראל.

ובזכות שבנות ישראל יזהרו ממכשולים חמורים אלו, נזכה במהרה לגאולה שלמה בב"א.

ועל זה באנו על החתום להציל רבים מעוון, "בין המצרים" תשע"ז לפ"ק

*למדת אהנו צ"ל  
לפליטה פאות נכרות  
זאת יסוּף הצניעות יושב מל"ק  
חיים מאיר שליט"א  
למדת אהנו צ"ל  
לפליטה פאות נכרות  
זאת יסוּף הצניעות יושב מל"ק  
חיים מאיר שליט"א  
למדת אהנו צ"ל  
לפליטה פאות נכרות  
זאת יסוּף הצניעות יושב מל"ק  
חיים מאיר שליט"א*

שמעתי מא"א זצ"ל שהשיטה הזאת נוגדת את יסודי הצניעות ויש גם חשש ע"ז. ואין ליראי שמים חלק בזה ח"ו.  
חיים מאיר הלוי ואזנר

שמועון בעדני	יהודה סילמן	שיראל רוזנברג
והובאו לפנינו פאות כזעזעות ומסמרות שיער, אשר לא שיערום אבותינו עם הכשר, אשר רבותינו אסרום בהחלט, ואם לא נמחה על זה, תבטל כל הצניעות מישראל.	משה מרדכי קארפ	
לאחר שידוע שמרן הגר"ש זצ"ל חשש בפאות ע"כ כל שאין ברור דאי על כשרותן יש להחמיר	עזריאל אויערבך	

# ליקוטים בגודל המצווה לבער ולאבד טומאת תקרובת ע"ז

את המאמר המלא באריכות גדולה, ניתן לקבל במערכת

## חומר איסור עבודה זרה

המצוה החמורה ביותר מכל מצוות האמורות בתורה הינו אסור עבודה זרה. חז"ל אמרו בכמה מקומות (נדרים כה., קידושין מ., שבעות כט., חולין ה., ספרי במדבר טו כב):

**"תניא: ממורה עבודה זרה, שכל הכופר בה כאילו מודה בתורה כולה"**

היינו מי שכופר בעבודה זרה נחשב כאילו מודה בכל התורה. כמו כן מצוינו שכל העובד ע"ז נחשב כאילו עבר על כל התורה. כדאיתא במסכת הוריות (ח.):

**"וכי תשגו ולא תעשו את כל המצוות האלה, אינן היא מצוה שהיא שקולה**

**ככל המצוות? הוי אומר: י"ז עבודה זרה" עכ"ל.**  
זאת אומרת מי שעובד ע"ז נחשב כאילו הוא לא עשה כל המצוות. וכמו כן למדו דבר זה בפסוק אחרת:

**כתוב (שמות כג, יג): וְכָל אֲשֶׁר אִמְרתי אֵלֵיכֶם תַּשְׁמְרוּ וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲזוּרִים לֹא תִקְרֹאוּ עֲלֵיהֶם:**

ויפרוש רש"י שם: "דבר אחר ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו ושם אלהים אחרים לא תזכירו **למדין ששקולה עבודה זרה כנגד כל המצוות כולן, והתורה בה כשומר את כולן**" עכ"ל.

וכן הרחיב הרמב"ם בחומרי האיסור (הל' ע"ז ב, ד), וזה לשונו:

**"מצות עבודה זרה כנגד המצוות כולן היא, שנאמר: 'וכי תשגו ולא תעשו את כל המצוות' וגו' ומפי השמועה למדו שבעבודה זרה הכתוב מדובר, הא למדת שכל המודה בעבודה זרה כופר בכל התורה כולה ובכל הנביאים ובכל מה שנצטוו הנביאים מאדם ועד סוף העולם משנאמר: 'מן היום אשר צוה ה' והלאה לדורותיכם', וכל הכופר בעבודת כוכבים מודה בכל התורה כולה ובכל הנביאים ובכל מה שנצטוו הנביאים מאדם ועד סוף העולם, והוא עיקר כל המצוות כולן."**

מצוינו גם חומרי ע"ז יתיר משאר המצוות, כמו לענין אם אחד רק חושב שהוא יעבוד ע"ז, הקב"ה מנעש אותו על המחשבה בלבד, כדאיתא בקידושין (מ):

**"מחשבה וע"ז היא אין הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה, שנאמר: און אם ראיתי בלבי לא ישמע ה'... ואלא זה דכתיב: למען תפוש את [בית] ישראל בלבם! אמר רב אחא בר יעקב: ההוא בעבודת זרה הוא דכתיב, דאמר מר: המורה עבודת זרה, שכל הכופר בה כמודה בכל התורה כולה." עכ"ל.**

וכתב הרמב"ם (מורה הנבוכים ג, לו) לברר טעם כל האיסורים (כישוף, גילות, כלאים, וערלה כו') שנכלל משום ששרשם בע"ז: "שמע דברי, אחרי שכונת התורה כולה וקטבה אשר עליו תסוב הוא הסרת ע"ז ומחוט זכרה... וכונת התורה כולה הפך האמונה היא כמו שהתבאר מכל דברי התורה, ולזאת היא הסבה בעצמה באיסור הנאת צפוי נעבד ותקרובת עבודה זרה וכליה" עכ"ל.

ועוד כתב (מ"ב א), לו, והובא דבריו ברמב"ן עה"ת שמות כ, ג): "דע שאתה כשתסתכל בכל התורה ובכל ספרי הנביאים, לא תמצא לשון חרון אף, ולא לשון עט, ולא לשון קנאה, אלא ע"ז לבד, ולא תמצא שיקרא אויב ה', או צר, או שונא, אלא ע"ז לבד" עכ"ל.

## הברכות למאבד עבודה זרה

במזוות איבוד ע"ז מצוינו שיש פסוקים מפורשים בתורה על הברכות שהקב"ה נכבדו בעצמו מבטחה. והיינו בני חיי ומזוני, כתוב בתורה (שמות כג, כג-כד):

**כי ירך מלאכי קדשך ויביאך אל הארץ והוזהו והפרו והתקדשו והיו והתבסו והתקדשו: לא ישתחוהו לאלהיהם ולא יתקדשו ולא תעשה כמעשיהם כי דרס תהרסם וישבר בעצמם מבטחיהם: ועבדתם את יקוק אלקיכם וברך את לזוהר ואת מימיה ויהסרתו וזוהר בקרבך: לא תהיה מושפלה ונקמה בארץ את מספר ימיה ימיה אמלא:**

פשוטו של מקרא מבואר שאם תשבר ותאבד את העבודה זרה, נזכה לברכת השמ"ת, ונזכה בלחם ובמים (פרנסה), והקב"ה יסיר כל חולה, לא יהיו עקרות, ונזכה לאריכות ימים. וזה פסוק מפורש שהקב"ה בעצמו מבטיח כן, וזה הרבה הרבה יותר חזק מכל מיני סגולות מכל מיני מקורות שהציבור מדקדקם עליהם, ולפעמים מוציאים סכום גדול לעשותם. וכן למדו מדקדקם מפורשים שם:

## דברי האור החיים הקודש שם:

**"ועבדתם ה'... נמשך עם כן כשישגו כי כשישגו כח העבודה זרה ויהרוס מבצריה בזה עובד את ה' וישפיע לו טובה ויברך לחמו. ואומר ואז מימך פירוש להיות שמהמים יולד הכחישות ותולדות החולאים וליחות הרעות לזה הבטיח שיברך מימי שיצמחו צמח האדם בתכלית הבריאות כידוע למשכילים בהבנת המימות כי אחרי מי חיים שיטט האדם לשלום שם והבטחה גדולה הבטיח הבורא ברוך הוא בזה, ולזה סמך לברכת המים ולא תהיה משכלה וגו', וצא ולמד מה שדרשו ז"ל (ברכות ג"ט ב) במי פרת:**

**והסיתונו וגו', רשם ה' הבחנת הברכה בשלשה דברים, הא' שיהיה האדם בריא להתעזר בטוב ה'. והוא אומר והסיתונו וגו' שזולת זה כל אוכל תתעב נפשם, ב' ירבה לו בנים, והוא אומר לא תהיה משכלה וגו', ג' שישלים ימיו אורך ימים ושנת חיים, והוא אומר וא מספר ימיו וגו'. וזה כל הראה ה' הפלגת הברכה כי זולת ג' דברים אלו אין היכר לברכה. שאם היו האוכלים מועטים ומשוללי הבריאות ושנים מועטות כל שהוא שיתן ה' טיפוק לספוק צרכם ונמצא בירך לחמו ומימיו ואין בהבטחה זה דבר גדול אלא באמצעות ה' (דברים אל). עכ"ל.**

## דברי רבנו הרמב"ן שם:

**"ועבדתם ה' אלהים וברך את לחמך וגו' - כונת הכתוב הזה כעבור שרוב עובדי ע"ז יכירו וידעו כי השם הנכבד הוא אלתי האלהים ואזוני האדונים, ואין כונתם בע"ז, רק יחשבו כי בעבודתם הם תהיה להם הצלחה. כגון שיעבדו השמש בעבור שמיצאו לו ממשלת בתבואות, ויהיה בעמיתו ובכלל. וכיוצא בזה בהם בכל צבא השמים. וכ"ש שישגו כי תהיה להם תוספת טובה בעבודת המלאכים, בעבור שהם מכבדים משרתי האל הגדול. ועל כן יאמר הכתוב הזה כי בעבודת הקדוש ברוך הוא בלבד תהיה להם הצלחה והשמירה, ועקבות ע"ז לא תזיק אלא למוסיף לכם טובה ובזכר, כי הקדוש ברוך הוא יברך לחמך, והוא כלל לכל מאכל אשר יאכל. ויברך מימך שהוא אלא לכל משקה אשר ישתה, והברכה היא תוספת בן, שיהיה ימך לך לרוב מאד" עכ"ל.**

## המבעיר ע"ז עובד את ה', ותפלתו מתקבלת

איתא במדרש אגדה (בבב) שמות כג סימן כד: **"לא תשתחוה לאלהים. חזר להזכירם שלא ימך אחריהם ולא ידבק בידו דבר בע"ז: כי חרס תהיה שם. שבתכל ע"ז מארץ ישראל. ואחר שתבתכל ע"ז אזי תהיה שלם, ואז יקובל תפלתך, ועל זה נסמך עליו ועבדתם את ה', שכל מי שיהרוס ע"ז כאילו עבד את ה': ד"א ועבדתם זו תפלה, כמו שנאמר עבדו את ה' ביראה" עכ"ל.**

ומפורש שמי שמתבטל ע"ז תפלתו נתקבל ונחשב עבד ה'.

## אביא רחמיים לעולם.

כתוב בתורה (דברים יג יח): **"לא ידבק בך קאורן בזה הזרם למען ישיבו ה' מוזהרן אפי' נתן לך רוזנים ורוזמר וזרפך כאשך וישבע לאבתך."**

ואיתא בספרי (שם פד) **"למען ישוב ה' מחרון אפו, כל זמן שעבודה זרה בעולם, חרון אף בעולם. נסתלקה עבודה זרה, נסתלק חרון" עכ"ל.**

וכבר הזכרנו שבתנאן מתקרבות ע"ז עובדים כאלו, אם לא מבערים אותן מביאיהם חרון אף לעולם, ר"ל.

וראוי לציון שכתבנו של מן בעל השבט הלוי זקוק"ל, שכתב על הפאה נכריות שעושים מתקרבות ע"ז: "ומי ידע אם גם זה גרם להרבה מקרים גופניים ונפשיים בבתי ישראל" עכ"ל, ולכאורה מקורו מהפסוק הזה. מאידך מפורש שאם כן מבעירי אותן, הקב"ה מבטיח שהוא יתן לנו ברחמים, ויסיר חרון אף מעם ישראל, ויברך אותנו בריבוי, כאשר נשבע לאבותינו.

## בית שיש בו תקרובת ע"ז - אין השרת השכינה בבית

איתא במדרש תנחומים בראשית ויצא פרשה י': **"ויאמר ה' אל יעקב שוב אל ארץ אבותי. ילמדנו רבנו, נר שיש עליו צורת עבודה זרה, מהו שידליק ישראל ממנו את הנו. כך שנו רבותינו. נר שיש עליו צורת עבודה זרה, אסור לישראל להדליק בו, לפי ששנאמר: ולא תביא תועבה וגו' (דברים יז, כו), שאין השכינה שורה בבית שיש בו צורת עבודה זרה שנאמר (שמות כ, כא): כָּכֵל הַקָּדוֹם אֲשֶׁר אֹכֵרֵי אֵת יְעִי אֲבֹא אֲלֶיךָ ויברכתך" עכ"ל.**

ומפורש שאם עובדים על שכינה תועבה הוא השכינה שורה בבית ר"ל, וכבר כתבנו שבתקרבות ע"ז עובדים על אל תביא ערה.

# קו הישכם אוהבים

לחקר תקרובת ע"ז בפאות בשליחותם של גדולי ישראל

☎ 074-796-23-28

1. רשימת הנציגים ברחבי הארץ, לרכישת הספר הישכם אוהבים.
2. דברי רבנים ושיעורים בנושא.
3. שלוחת מאזינים. שלוחה זו מתעדכנת בתכיפות.
4. מידע אודות הספר וחומר נוסף בנושא.
5. חשיפת ראינות והקלטות עם סוחרי שיער ופאניות, עדות השליחים, ודעת גדו"י.

1. עידכונים שלוחה זו מתעדכנת בתכיפות

2. ראינות

3. בענין הכשרות

4. הקלטות סוחרי השיער והיצרנים

5. בענין שיער מברזיל

6. בענין שיער מהודו

7. בענין סודות עיבוד השיער

8. הקלטות הרבנים

9. עדויות השליחים

10. רבנים המתירים

6. בירור המציאות במעשה התגלחת בהודו. שלוחה זו מתעדכנת בתכיפות

7. השארת הודעה למערכת.

8. הוספה או הסרה מרשימת התפוצה.

9. לתרומות והפצה ראשית.

10. לחזרה למקום בו האזנתם בפעם האחרונה.

\* להוראות הפעלה.

למעבר בין שלוחה לשלוחה יש להמתין שניה בין הקשה להקשה.

להצגת קולטס "הישכם אוהבים" הפאקט טען אלקיז 1, אלוז'קור קשר סטלפון 0504137174